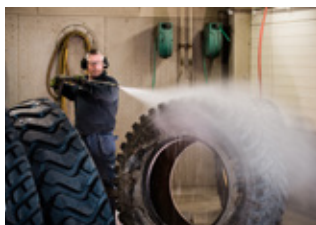

Summering 2022

Året som gått

Välkommen till TYA!

VÅRT UPPDRAG ÄR att utveckla anslutna företag och deras medarbetare för morgondagens transportbransch. Vi driver på utvecklingen för säkrare och mer hållbara arbetsmiljöer. Tillsammans med våra anslutna företag och parter, medarbetare, skolor och myndigheter vill vi skapa Sveriges bästa jobb. På TYA tar vi fram utbildningar och läromedel. Vi erbjuder rådgivning och omvärldsbevakning. Vi utvecklar samarbetslösningar inom arbetsmiljö mellan branschens aktörer, och tar initiativ för samverkan och insikt.

När vi ser tillbaka på 2022 kan vi med glädje konstatera att vi äntligen haft möjlighet att erbjuda både kurser och konferenser i fysisk form, efter ett par år med nedstängningar. Det har varit otroligt givande att åter kunna mötas för att utbyta erfarenheter och lära nytt! Under året har vi även slutfört ett stort antal projekt som snart kommer er till del på olika sätt, allt från nya e-learning till insikter kring arbetsmiljö.

Vi har fortsatt vårt långsiktiga arbete för att möta den stora efterfrågan på nya medarbetare i branschen. Fokus har legat på att öka antalet sökande till gymnasieskolan och lokal påverkan för att utöka antalet platser med fokus på kvaliteten i gymnasieskolan. Allt för att medverka till transportbranschens utveckling.

I den här sammanfattningen får du exempel på aktuella projekt från året som gått. Jag hoppas att du blir nyfiken, och vill läsa mer om det vi erbjuder på tya.se. Där kan du även hålla koll på det som händer i din bransch under året som kommer.

Med vänliga hälsningar
Sigalit Slutbäck
VD TYA

Arbetsmiljö och kurser

→ Med välutbildade chefer, skyddsombud och medarbetare ökar förutsättningarna för att förebygga risker i arbetet och skapa en bra arbetsmiljö. TYA:s kurser och arbetsmiljöprojekt ger redskap för arbetsmiljöarbete och ökar både medvetenheten och kunskapen om hur man skapar större säkerhet på arbetsplatsen. TYA är transportbranschens egen utbildningsarrangör. Vi anordnar yrkesfortbildning på många olika områden och för olika personalkategorier. Du kan också kontakta oss för företagsanpassade kurser.

E-learning

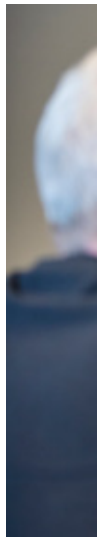
Under året har över 13 250 personer genomgått en digital utbildning. TYA har också uppdaterat och utvecklat befintliga och nya e-learningar. Du hittar mer information på tya.se/kurser.

Genomförda kurser

Äntligen har vi kunnat ses igen och TYA har under året genomfört kurser för mer än 1 640 deltagare fysiskt och 850 deltagare på distans.

13 250

personer har
gått TYA:s
e-learningar 2022.

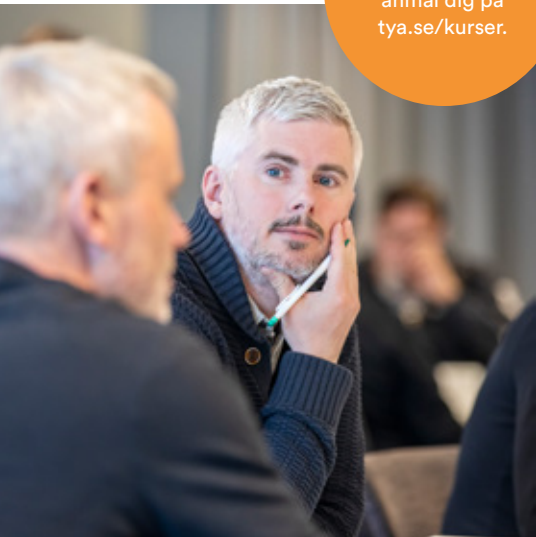
Kampanj för bättre arbetsmiljö

Under den andra halvan av året genomfördes en kampanj med inriktning på arbetsmiljö med särskilt fokus på tillbudsrapportering, kursverksamhet, förebyggande verktyg samt truck och maskin.

Skyddskommittéutbildning

En av de kurser som åter kunde genomföras fysiskt 2022 var utbildningen Skyddskommittéledamot. På utbildningen får deltagarna bland annat lära sig vilket ansvar en ledamot har samt hur en skyddskommitté fungerar. Kursen kan även genomföras som företagsförlagd kurs.

Läs mer om
våra kurser och
anmäl dig på
tya.se/kurser.

Exempel på våra arbetsmiljökurser

· Praktisk arbetsmiljö, PAM

Arbetar du med arbetsmiljöfrågor och vill få mer kunskap om hur du omsätter lagar och regler som styr arbetsmiljön i det dagliga arbetet? Då är TYAs grundläggande arbetsmiljöutbildning PAM något för dig. Mer information på tya.se.

· Det viktiga och ärliga samtalet

Behöver du som arbetsledare eller skyddsombud råd om hur du genomför samtal med en medarbetare som har alkohol- eller drogproblem? Den här kursen ger dig stöd. Huvudtemat är "Samtalet". Teoretiska genomgångar varvas med praktiska övningar i samtalsteknik.

· Hot och våld på jobbet

Som kursdeltagare får du lära dig mer om säkerhetsaspekter i vardagen och hur du kan bidra till att besvärliga situationer inte förvärras. Utbildningen erbjöds under 2022 som öppna kurser för TYAs alla delbranscher, under våren digitalt med anledning av pandemin och under hösten som fysisk kurs. Nischade kurstillfällen för tankbilsförare och personal på drivmedelsstationer har också erbjudits. Under 2023 erbjuds kursen som ett öppet tillfälle i oktober och som företagsförlagd.

· Kurs för Krisstöd

Kursen innefattar arbetet innan, under och efter en kris. Ett öppet kurstillfälle erbjuds i maj 2023.

Branschövergripande 2022

Projekt

· SAM-guiden

Den nya SAM-guiden på tya.se ger stöd i det systematiska arbetsmiljöarbetet. I guiden finns information och hjälpmedel i form av mallar och checklistor anpassat för transportbranschen. Under 2022 genomfördes också SAM-webbinarier och en pärm för systematisk arbetsmiljö togs fram.

· Tillbudsrapportering

På tya.se finns nu en ny sida för att uppmuntra och visa på vikten av att arbeta proaktivt med tillbudsrapportering. Ökad tillbudsrapportering kan göra att olyckorna minskar. Nedladdningsbara informationsfilmer, hjälpmedel, blanketter, tips och idéer finns lättillgängligt på sidan.

· Handintensivt arbete

Under hösten lanserade vi en ny sida på tya.se. Där finns information om handintensivt arbete, regler för medicinska kontroller och en snabbkoll. Snabbkollen ger en indikation på om handintensivt arbete finns i verksamheten och om det kan vara hälsofarligt eller onödigt tröttande. När indikation finns går det att beställa en vägledning för det fortsatta arbetet i TYAs webbshop.

- **Branschnorm lastsäkring**

Har kompletterats med ett nytt avsnitt om förpackningars transportstabilitet enligt svensk standard SS 17321:2022.

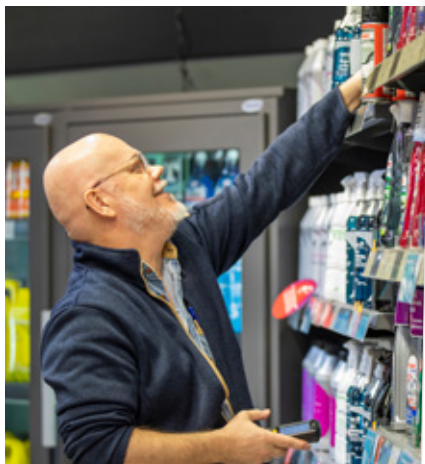
- **Förstudie Smarta mätningar, arbetsställningar och belastningar**

Under 2022 genomförde vi en förstudie i syfte att se hur smart teknik kan hjälpa till med att spåra skadliga belastningar på kroppen. Förstudien innehåller en omvärlds-analys och presenterar exempel på flera typer av mätningar med

”smarta kläder” (kläder med inbyggda sensorer) som är möjliga inom TYAs branschområden. Fokus var, med tanke på vanligt förekommande arbetsskador, överkroppens belastningar.

- **Motordrivna palldragare**

Guide för hantering av motordrivna palldragare är framtagen. Syftet är att det ska uppstå färre skador för medarbetare som arbetar inom verksamheter i TYAs delbranscher där palldragare används.

Lastsäkring | Instruktioner | Riktlinjer

TYA branschnorm

För lastsäkring baserad på kraven i TSFS 2017:25 samt EU-direktivet 2014/47/EU om flygande inspektion.

Skola

· Kompetensförsörjning

TYA har under året fortsatt att verka för fler och kvalitativa utbildningsplatser. Inom Transportprogrammet på gymnasieskolan har cirka 130 nya utbildningsplatser tillkommit under 2022. Inom Vuxenutbildningen ser vi mer regionala skillnader.

· Skolledarrapport Åkeri

Årets skolledarrapport för Åkeri visar på glädjande siffror, en tredjedel av eleverna på gymnasiet transportutbildning är nu tjejer. 83 procent av eleverna går ut med godkänd examen och över 80 procent får jobb direkt efter studenten.

· Skolledarrapport Flyg

Skolledarrapporten Flygteknikutbildningen 2022/2023 visar att examensgraden fortfarande är hög, även om den minskat något i år. Det är fortfarande få tjejer som utbildar sig till flygmekaniker. TYA ser det som sin uppgift att fortsätta marknadsföra utbildningen så att även teknikintresserade tjejer ser en möjlighet att hitta en karriär inom flygteknik.

· Årets Transportskola

Årets Transportskola blev SYAB Transportgymnasium i Hulthsfred, för sitt långsiktiga kvalitetshöjande arbete. Priset delades ut under konferensen Transportkompetens. Ambassadörer från vinnarskolan, och de övriga sju nominerade skolorna, har sedan dess

fått genomslagskraft i TYAs sociala kanaler samt i extern media.

· Yrkestävlingar 2022

Under Yrkes-SM i Växjö i maj tävlade unga lastbilsförare och unga flygmekaniker om titeln Sveriges bästa i sin kategori. I grenen flygteknik vann Fredrik Cederlöw, tidigare elev på flygteknikutbildningen på Klippans gymnasium. Elis Jakobsson, Åkrahällsskolan Nybrom, vann Yrkes-SM för lastbilsförare.

· WorldSkills Special Edition 2022

Årets VM i yrkesskicklighet för unga skulle ha genomförts i Shanghai under hösten. På grund av hårda restriktioner i Kina flyttades tävlingen, och de olika tävlingskategorierna genomfördes på olika platser. Emrik Gunnarsson, flygteknik, reste till Cardiff och lyckades knipa den prestigefyllda Medallion of Excellens. TYA som är yrkespartner i grenen flygteknik säger grattis!

· Transportkompetens

Den årliga konferensen Transportkompetens genomfördes i år med nästan 300 deltagare varav 30 skolledare. Temat var inkludering och mångfald.

Emrik Gunnarsson, vinnare av den prestigefyllda Medallion of Excellens på WorldSkills Special Edition 2022.

Fotograf: Viktor Fremling

Ett axplock från TYAs branscher 2022

Åkeri

· Erfarenhetsutbyte

I år har vi skapat förutsättningar för erfarenhetsutbyte inom åkeribranschen, både genom företagsträffar och för Regionala utbildningsrådets deltagare på CUR-konferensen. Utbildare inom transport har även bjudits in till uppskattade forum som Vux-dialogen, regionala skolledarträffar, lärarträffar och Transportkompetens.

· Fortsatt stort behov av nya förare

TYAs trendindikator för 2022 visar att pandemins negativa påverkan är över. Branschens rekryteringsbehov har åter aktualiserats med 50 000 nya lastbilsförare de kommande 10 åren.

· Kampanj med ambassadörer

För tredje året i rad kör TYA en stor ambassadörskampanj där gymnasieelever från hela Sverige visar upp sin verklighet på Instagramkontot @bilastbilschauffor och på TikTok. Målet är att locka fler unga till åkeribranschen.

· Kollegahjälpen

Under 2022 visade Kollegahjälpen upp sig på fyra lastbilmässor runt om i Sverige. Under våren genomfördes en fortbildning i Sigtuna för de 25 kollegahjälparna. Ambitionen är att alla lastbilsförare i Sverige ska känna till Kollegahjälpen och ha telefonnumret, 020-59 60 00, i sin mobil.

· YKB

TYAs läromedel för YKB har under året genomgått en revidering. YKB-regelverket har inte förändrats under året förutom att tidsfristen för att bedriva fortbildning på distans har löpt ut. Däremot har regeringen gett Transportstyrelsen i uppdrag att se över föreskrifter och allmänna råd om yrkesförarkompetens. TYA har tillsammans med parterna inkommit med ett remissvar.

· Elmia

Under Elmiamässan fanns TYA på plats med Sveriges främsta lastsäkringsexperter för att sprida ökad kunskap om lastsäkring bland lastbilschaufförer.

· ADR

Inför det nya regelverket för farligt gods, ADR-S 2023, har vi genomfört en större inventering av material och kurser som påverkas. Det gamla regelverket, ADR-S 2021, upphör att gälla vid halvårsskiftet 2023.

· Uppdaterat kursmaterial

Under året har kursmaterialen kring Sparsam körning och Sug- och spolbilsförare reviderats. De har uppdaterats med nya regler och miljödata från de senaste åren fram till 2022.

Flyg

- **Lärarkonferens Flygteknik**
2022 års konferens för lärare på Flygteknikprogrammet genomförde TYA i samarbetet med Nyköpings gymnasium och Flygteknik Technical Training. Konferensen var välbesökt och ett femtiotal lärare och skolledare diskuterade alltifrån hur man sporrar omotiverade elever till framtidens elflyg.
- **Kompetensförsörjning kampanj**
TYA driver en kampanj i sociala medier och på [tya.se](https://www.tya.se) för flygbranschen och inriktningarna flygtekniker, flygmekaniker och flygplåtslagare. Ungdomar från hela Sverige har valts ut för att visa sin skolvardag på Instagram-kontot [@pluggaiflygteknik](https://www.instagram.com/pluggaiflygteknik) och på TikTok för att motivera andra ungdomar att söka flygteknikprogrammet.
- **Trendindikator Flyg**
Undersökningen som genomförs vart tredje år blev klar hösten 2022. Flygteknikbranschen har ett rekryteringsbehov av både flygtekniker och flygmekaniker de närmaste sex åren. Pensionsavgångar och utökning av verksamheten anges som skäl. Det råder särskild brist på plåtslagare och el- och avioniktekniker.

Taxi

- **På mässa**
För att sprida kunskapen om den nya branschnormen för arbetsmiljö- och kompetenskrav vid upphandlingar, har TYA medverkat på mässorna Taxi i Norr och Persontrafik.
- **Hot och våld på jobbet**
Under året har vi även erbjudit kurstillfällen i "Hot och våld på jobbet" för taxiförare.
- **Projekt**
Arbete har fortgått i de pågående projekten "Fördjupningskurs färdtjänstförare" och "Digitalt utbildningsmaterial (Lastsäkring)".

· Förstudie Fallskador i miljöbranschen

TYA genomförde under året en förstudie om fallskador i miljöbranschen. Det är en vanlig orsak till arbetsskada med sjukfrånvaro i branschen. Redan 2020 lyfte man detta faktum på det årets branschrådsmöte. Olyckorna sker i ett varierat spektrum från "enkla" eller "onödiga" till mer allvarliga. I förstudiens analys av nuläget framkom en rad åtgärdsförslag för att förebygga fallskador.

· TYA Branschnorm Miljö (LOU)

TYA har tagit fram en branschnorm för arbetsmiljö- och kompetenskrav vid upphandlingar. Branschnormen ger upphandlare av kommunal avfallshämtning stöd i arbetet med upphandlingsdokument och vid avtalsuppföljning.

· Sug- och spolbilsförare Introduktion och utbildning

En ny version av boken finns som tryckt material och som PDF – lämpligt till undervisning, fortbildning och introduktion på arbetsplatsen. Innehåller grundläggande förutsättningar och kunskaper för att kunna säkerställa hälsa och säkerhet hos sug- och spolbilsförare.

Förstudie – Fallskador i miljöbranschen

Transportfackens Vikar- och Arbetsmiljönämnd

TYA Branschnorm

För arbetsmiljö- och kompetenskrav i upphandlingar av kommunal avfallshämtning (LOU)

Transportfackens Vikar- och Arbetsmiljönämnd

Sug- och spolbilsförare

Introduktion och utbildning

Petroleum

17

kurstillfällen har genomförts för att skapa säkrare arbetsmiljö för tankbilsförare.

· Förstudie Arbetsmiljön för tankbilsförare

TYA har genomfört en förstudie som kartlägger tankbilsförarnas arbetsmiljö och ger en uppdaterad bild av förutsättningarna för tankbilsförarna i dagens petroleumtransporter. Förstudien ger underlag för eventuella riktade insatser, komplettering av utbildningsmaterial, rekommendationer för tankfordons utformning, underlag för riskbedömningar och skriftliga instruktioner.

· Tankbilsförare Petroleumtransporter

Under året har sjutton öppna kurs-tillfällen genomförts, fyra kurser i fysisk miljö och tretton distanskurser. Kursen är obligatorisk för att skapa en säkrare arbetsmiljö för tankbilsförare och ska genomföras minst vart femte år.

Hamn och stuveri

· Kransimulatorer

Hamnar som är anslutna till Hamn- och stuveriskolan kan använda någon av våra tre simulatorer för utbildning. De två simulatorer som är anpassade för linkran och vikarmskran är uppdaterade och har utvecklats för körning i VR-miljö.

· Utbildning

Drygt 50 kurser har genomförts där vi utbildat cirka 450 hamnarbetare i allt från grundläggande fallskydd till hamninstruktör.

Truck och maskin

· **Utbildningsplaner för maskiner**

Under året har arbete pågått med revidering av utbildningsplaner för hjullastare godshantering och hjullastare anläggning samt fordonsmonterad kran. Vi räknar med att de ska börja användas första kvartalet 2023. Till följd av revideringen har planeringen för uppdatering av tillhörande utbildningsmaterial påbörjats.

· **Fordonsmonterad kran respektive timmerkran**

TYA har påbörjat ett arbete med att dela upp utbildningen för den fordonsmonterade kranen i två delar, styckegodskran och timmerkran. Detta gör vi för att bättre säkerställa att kranföraren får rätt utbildning och rätt dokumentation utifrån aktuell kran.

· **Konferenser**

Årets truckinstruktörskonferens genomfördes digitalt. Här fick vi kunskaper kring risker och hantering av litiumbatterier och vad handintensivt arbete innebär. TYAs nya kurs e-ergonomi presenterades och vi fick inblick i NPF, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

När det gäller årets maskininstruktörskonferens kunde vi äntligen genomföra en fysisk träff. På agendan hade vi bland annat ett

studiebesök på Byggbranschens säkerhetspark, hållbarhet och hur man kan lyckas i livet med rätt förutsättningar och en NPF-diagnos.

· **Maskininstruktörskurser**

Tre praktiska testtillfällen i Eskilstuna föregick två teoretiska kurser för blivande maskininstruktörer i Arlanda stad. Fyra truckinstruktörskurser har genomförts i Upplands-Bro respektive Göteborg.

· **Samverkan med BYN**

Ett moderniserat samverkansavtal diskuteras mellan TYAs och BYNs parter. Intentionerna med avtalet är detsamma som tidigare, samverkan för att upprätthålla god kvalitet kring utbildningsinnehåll och genomförande i maskin- och kranförarutbildningar för förare i respektive kollektivavtal.

· **Samverkan TYA, MA-system och Toyota Material Handling**

Vi ser att truckolyckorna ökar. Därför har ett samverkansarbete påbörjats kring de praktiska momenten i truckförarutbildningarna. Målet är ökad förståelse för de praktiska momentens betydelse för en lyckad utbildning med kvalitetsstatus, både hos köpare och anordnare av truckförarutbildning.

Hjulustrustningsteknik

· Löslastade däck

En enkätundersökning genomfördes i december, där drygt 500 personer i däckbranschen fick möjlighet att svara på frågor om hur de lossar och hanterar löslastade däck. Fokus i enkäten var mängden, metoden, hjälpmedlen och frekvensen i hanteringen av däck. Detta som en del av ett

projekt som innefattar en förstudie om hanteringen samt framtagning av en guide för hantering av löslastade däck.

· Däckskolor

Däckskolor har pågått under året och vi har två nya kursledare på plats efter pensionsavgång.

Terminal och lager

· Ny guide och uppdaterad lärobok

I början av året kom en uppdaterad version av läroboken "Terminal och lagerarbetare – Introduktion och utbildning". En guide som redogör

för de vanligaste kraven på motordrivna fordon i lager och terminalverksamhet finns tillgänglig via tya.se.

Smakprov kommande projekt 2023

• Kursverksamhet

Ett flertal av TYAs kurser genomgår en översyn gällande pedagogik och innehåll.

• E-learning

Syrefattiga miljöer hamn

En ny e-learning om syrefattiga miljöer i hamnverksamhet lanseras i början av året. Utbildningen syftar till att ge hamnarbetaren grundförutsättningar till ett säkert arbete och motivation att följa den egna arbetsplatsens regler och rutiner kring dessa risker.

Vältrisker

Sedan 2015 har TYA arbetat med ämnet vältrisker och säkrare körning med hög tyngdpunkt hos tunga fordon. Under våren 2023 lanserar vi en e-learning med en helt nyutvecklad vältriskmätare och nytt uppdaterat material i form av filmer, illustrationer, frågeställningar, texter och intressanta diskussionsämnen.

E-ergonomi bas

Den redan lanserade e-learningen "Ergonomi – Bas" kommer i början av året att kompletteras med två inriktningar, terminal- och lagerarbetare samt distributionsförare. Under 2023 fortsätter arbetet med inriktningar för däckmontör, flyglastare, tankbilsförare, stationspersonal samt sug- och spolbilsförare.

• Lastsäkring

Inom lastsäkring tas ett utbildningsmaterial samt stöttande läromaterial fram. För taxibranschen kommer ett nytt utbildningsmaterial inom lastsäkring.

• Hot och våld

En utbildning är under framtagning inom Hot och Våld för personal på drivmedelsstationer och tankbilsförare.

• Arbetsmiljökonferens Hamn

Vi vill skapa en mötesplats där TYAs anslutna företag kan dela kunskap och erfarenheter mellan företag. 2023 erbjuder vi därför en konferens med fokus arbetsmiljö för Hamn och Stuveri. För 2024 är vår ambition att ta med våra lärdomar och erbjuda konferensen till alla TYAs branscher.

• Branschvalidering

Under året lanseras ett effektivt, kvalitetssäkrat och digitalt verktyg för branschvalidering av lastbilsförare, truckförare och maskinförare. Syftet är att företag, skolor och utbildare ska kunna kartlägga vilka kunskaper och kompetenser en person har och vad som behövs kompletteras för att en person ska vara anställningsbar inom dessa yrken.

• Kampanjer

Vi fortsätter att driva arbetet med den långsiktiga kompetensförsörjningen till åkeri- och flygbranschen via sociala medier. TYAs arbetsmiljökampanj med fokus på förebyggande arbetsmiljöarbete samt truck och maskin fortsätter under hela 2023.

• Gymnasieportalen uppdaterad

Arbetet med Gymnasieportalen fortsätter och vi utvecklar materialet samt plattformen till en digital lösning.

• Forskning med Uppsala Universitet

TYA kommer under 2023-2025 delta i ett forskningsprojekt i samarbetet med Uppsala universitet och undersöka AI och robotiseringens effekter på arbetsmiljön för flygplatspersonal.

• Belastningsergonomiska gränsvärden vid hantering av transportkärra

Projektet ska undersöka och ta fram gränsvärden eller verktyg och arbetsmetoder som gör den belastningsergonomiska bedömningen enklare vid riskbedömningar för arbetsgivare och skyddsombud

**Vi på TYA utvecklar anslutna företag och
medarbetare i morgondagens transportbransch.**

**Vi driver på utvecklingen för säkrare och mer
hållbara arbetsmiljöer.**

**Tillsammans med våra parter och företag,
dess medarbetare samt skolor och myndigheter
arbetar vi för att skapa Sveriges bästa jobb.**